

Реальність і правда по-журналістськи

ВІКТОРІЯ СЕМЕНОВА

11 ВЕРЕСНЯ 2019

1996 року при Папському університеті Святого Хреста (Санта Кроче) в Римі було створено факультет інституційної суспільної комунікації. Його декан отець професор Хосе Марія Ла Порте в розмові з «Вербумом» ділиться думками про студентів, програму формації й особливості католицької журналістики.

Kristian Duffy

– На сторінці вашого факультету сказано, що мета програми – це «una solida formazione»

(ґрунтовна формація). У чому полягає ґрунтовність і що головне в університетській формації журналіста?

– Ідеться про специфічну формацію, бо ми готуємо насамперед працівників для інституційної церковної комунікації. По суті, наша мета – сформувати професійних католицьких журналістів, які можуть працювати як у церковних, так і в світських медіях, та спеціалістів для суто церковних організацій: наприклад, директорів медіацентрів, пресекретарів, речників тощо.

Ґрунтовна формація студентів – це чотири базові блоки знань: поглиблене пізнання суті комунікації та її елементів; дослідження культурного контексту, у якому Церква пропонує своє послання; поглиблене вивчення змісту віровчення й ознайомлення зі структурою Церкви; застосування теорії та практики церковної комунікації в сучасних умовах.

Університет Санта Кроче діє в межах концепції Хосемарії Ескриви, засновника «Opus Dei», за якою в особі не може бути конфлікту між глибокою вірою та високою професійністю. Тому вишкіл високопрофесійних журналістів тут поєднаний із формацією сильних вірою особистостей. Католицький журналістиці необхідний високий професійний рівень, бо ж глибока віра – це не автоматична гарантія професіоналізму. Необхідно постійно й серйозно вчитися. Тим більше, що віра нерозривно пов'язана з пошаною до істини.

Є факультети журналістики, що за мету ставлять не пошук істини, а «об'єктивність», якої в чистому вигляді взагалі не існує та яку вони вважають автоматичним результатом порівняння різних поглядів. За такого підходу будь-яка думка може претендувати на статус правдивої (нехай і близько не має нічого спільного з правдою) на підставі самої успішності, розкрученості її джерела. У нашому, ніби такому плюралістичному суспільстві є безліч ЗМІ, що мають однакову думку про конкретну подію й нав'язують її навіть тоді, коли нечисленні спеціалісти наполягають на протилежному чи наголошують на суттєвих пропущених нюансах. Усе це аж ніяк не сприяє розумінню реальності й аналізу фактів. Для прикладу можна згадати повідомленнями американських і європейських ЗМІ про ситуацію в Криму, про президентство Жана-Клода Юнкера в Європейській комісії, про ситуацію з абортами й евтаназією тощо. Наше завдання полягає в тому, щоби сформувати журналіста, який завжди шукатиме правду й шанобливо ставитиметься до суті речей, навіть якщо йому буде нелегко працювати в медіях, де його обмежуватимуть різні чинники.

Для журналіста-католика, хай він і працює у світських ЗМІ, є принципи: професійна чесність, глибокий зв'язок

між вірою й роботою, ретельність і сумлінність у пізнанні правди навіть тоді, коли це не вигідно.

– Що має знати й уміти людина після навчання у вас?

– Нашого випускника я бачу як людину, що глибоко мислить, твердо й розумно вірить і має знання й навички, необхідні для журналістської професії. Добре вишколеного журналіста без глибокого інтелектуального й духовного рівня буде недостатньо. І так само побожна особа, яка не розуміє особливостей роботи в засобах комунікації, не зможе ефективно виконувати журналістську місію. Утім, я певен, що журналіст із християнською ментальністю більше докладається до побудови справедливого суспільства, адже в роботі виявляє повагу до кожної людини й шанує правду. Навіть якщо він працює у світських медіа, віра допомагає налагоджувати правдиву комунікацію.

Окрім цих завдань, ми ставимо перед собою й інші: сформувати у студентів навичку інтенсивно працювати, плекати пристрасну любов до професії й пошуку істини, завжди бути відкритим на трансцендентне.

Випускники нашого факультету так чи інакше беруть участь в одній із найважливіших місій Церкви – поширенні віри, яке, на мою думку, відбувається двома способами. Перший – це коли світський журналіст радіо, телебачення, преси, онлайн-вих видань сумлінно та професійно виконує свою роботу незалежно від змісту повідомлень. Його аудиторія замислюватиметься про те, що допомагає йому з такою пошаною ставитися до співрозмовників, звідки в нього така глибина пізнання речей. Відповідь на ці запитання – з віри, втіленої в роботі. Другий спосіб – це журналістика, безпосередньо пов'язана з релігійною тематикою, робота в дієцезіальних медіацентрах, католицьких школах, університетах чи пресслужбах єпископських конференцій.

– Тож ваші студії лише для католиків?

– Ні, не лише. У нас можуть навчатися різні люди, але все-таки найбільш зацікавлені студенти – це священники, черниці, миряни, які беруть активну участь у житті Церкви. Це як із факультетом астрономії: він відкритий для всіх, але треба справді любити астрономію та прагнути працювати в цій сфері. Із журналістикою в нас те саме. Навіть якщо хтось не належить до католиків чи взагалі до християн, йому потрібно любити релігійну тематику та прагнути працювати у сфері передання віри. Для журналіста-католика, хай він і працює у

світських ЗМІ, є додаткові принципи: професійна чесність, глибокий зв'язок між вірою й роботою, ретельність і сумлінність у пізнанні правди навіть тоді, коли це не вигідно.

Я певен, що християнська віра щонайменше не заважає бути професіоналом; а проте її одної не вистачить для якісної роботи. Хороший католицький журналіст має вміти писати також і про, м'яко кажучи, неприємні ситуації в Церкві. Якщо така ситуація стає інформаційним фактом, потрібно вміти адекватно її подати – саме як інформаційний факт, а не як апологетику чи контрнатуп. Так само й із радісними подіями: наприклад, описуючи багатотисячне паломництво вірян, не можна вдаватися до екзальтації, перебільшень чи звинувачень у бік тих, хто до паломництва не долучився. Насамперед потрібно бути тверезим професіоналом.

Аби завести розмову, спершу треба мати що сказати – справді цікаве чи спроможне глибоко торкнутися іншої особи.

– Викладачі часто нарікають на студентів: мовляв, ті ліниві, не хочуть працювати, не мають запалу. Чи ваші студенти теж такі?

– Лінивих студентів ніколи не бракувало, проте частина дидактичної роботи полягає якраз у тому, щоб допомогти людині розкрити її таланти й навчити ними користуватися. Виклик у тому, щоб показати красу пізнання чогось нового й підштовхнути до обрання тої професійної стежки, яка приноситиме задоволення. Адже студенти, як і всі ми, прагнуть щастя, у цьому житті й у прийдешньому. В університеті вони ставлять собі екзистенційні запитання й шукають відповідей на них.

– Чи відрізняються сьогоднішні студенти від попередніх поколінь вимогами й зацікавленнями? Як впливають на навчальний процес нові технології?

Як на мене, сучасне покоління студентів загалом більш зацікавлене й усебічно розвинене, навіть якщо врахувати їхню схильність до лінощів чи намагання робити кілька справ одночасно. Їм подобається практичний підхід до матеріалу: участь у дискусіях, створення проєктів, аналіз реальних ситуацій у сфері комунікації. А разом вони поступово усвідомлюють, що, аби завести розмову, спершу треба мати що сказати – справді цікаве чи спроможне глибоко торкнутися іншої особи.

Технології створюють фантастичні можливості для комунікації. І гаджетами наші студенти під час навчання передусім послуговуються для журналістських завдань, а не для розваги: наприклад, коли на практичному семінарі потрібно створити проєкт сторінки дієцезії чи конференції єпископів.

– Чи варто запрошувати на роботу до католицьких засобів комунікації людей з-поза Церкви? І чи мають католицькі колеги обов'язок їх формувати?

Якщо світські медійники – справжні спеціалісти, то конфлікту з вірою не буде. Формация потрібна, як і в кожній інституції, яка намагається плекати у працівниках свідомість щодо своєї мети та їхнього місця в ній. Так відбувається, наприклад, у міжнародних автомобільних концертах чи домах моди. Аналогічно й у випадку засобів комунікації, які ідентифікують себе з християнством: аби добре виконувати роботу, працівники мають постійно навчатися й поглиблювати розуміння сенсу своєї праці.